

Frida vagyok

Lenyűgöző történet szerelemről
és szabadságról

CAROLINE BERNARD

Frida
vagyok

Lenyűgöző történet szerelemről
és szabadságról

Kossuth Kiadó

A fordítás alapja:
Caroline Bernard: *Ich bin Frida. Eine große Geschichte
von Liebe und Freiheit*
Aufbau Verlage GmbH & Co. KG, Berlin 2023

Fordította
Tuza Csilla

Szerkesztette
Böröczki Tamás

Borítóterv és grafika
Bürosüd
www.buerosued.de

ISBN 978-963-636-497-7

Minden jog fenntartva

© Aufbau Verlage GmbH & Co. KG, Berlin 2023
(Published with Aufbau Taschenbuch; „Aufbau Taschenbuch”
is a trademark of Aufbau Verlage GmbH & Co. KG)

© Kossuth Kiadó 2025

© Hungarian translation Tuza Csilla 2025
Borítókép © imago images / Album

1. fejezet

Coyoacán, 1938. augusztus

Frida magasra állította a vásznat, hogy állva tudjon festeni. A bensője forrongott, lehetetlen volt most csendben üldögelni. Belemártotta az ecsetet a mélyvörös festékbe – ezzel fogja kifesteni a golgotavirág szirmait. A virág a szenvedélyt szimbolizálja, a nagy érzéseket. De Frida most inkább eszméletlenül dühös volt. Heves mozdulattal csapott le az ecsettel a vászonra, de a meggy-piros festék túl híg volt, mindenfelé pettyeket fröcskölt, és túlfolyt a virág szirmain. Szabad kezével egy kendő után kapott, hogy letörölje a felesleges festéket. Miért nem törölte le előtte gondosabban az ecsetet? Megpróbált uralkodni magán, de dühében mindent csak még inkább elrontott. Túl erőteljesen csapott le, a drága vászon majdnem elszakadt. Az ecset már megint vad körözésbe kezdett. Ebből semmi sem lesz! Kényszerítette magát, hogy mély lélegzetet vegyen. Ez a kép túlságosan fontos volt, nem szabad elrontania. Vastagabb ecsetre

van szüksége, hogy leszedje a vizet a vászonról. De amikor kihúzta az ecsetet a tarka agyagedényből, amelyben szorosan egymás mellett álltak a festőeszközök, az edény megbillent, és majdnem leesett az asztalról.

– Hijo de puta!* – szakadt ki belőle. Odaugrott, és még időben elkapta. Fulang-Chang, aki a sarokban ült, rávicsorított, és vadul rikoltozni kezdett. A kis majom feltartotta a farkát, és a könyvespolcra menekült.

Frida ingerülten rogyott le egy székre, és cigarettára gyújtott. Mélyen leszívta a füstöt, hogy megnyugodjon.

– Biztos tetszene neked, Békaképű Diego, ha tönkreteszem a képemet. De ezt a szívességet nem teszem meg neked!

A dühébe belopózott a beletörődés, amikor felidézte magában a délelőtti jelenetet. Most is, mint oly gyakran, Diego San Ángelbe, a műtermébe kérette az ebédet, azon a napon a szokásosnál egy kicsit korábban. Beletette a tortillát egy kosárba, letakarta egy hímzett kendővel, és még pár szál virágot is tett mellé a kertből. A műteremben egy nővel találta, egy nagyon jól öltözött, idősebb amerikaival. Először megkönnyebbült – legalább nem a szeretői egyike. De azután felismerte benne Helena Rubinsteint, a híres kozmetikai cég tulajdonosát, a dúsgazdag műgyűjtőt.

– Ez itt tetszik, és az is ott – mondta éppen Rubinstein, rámutatva a képekre, amelyeket Diego a falhoz állított. Amikor meglátta Fridát, mosolyogva indult feléje.

---

* A francba! (spanyol)

Azért van itt, hogy képeket vegyen, futott át Frida agyán. És Diego nem szólt róla.

Diego közben már szintén észrevette őt, láthatóan kellemetlenül érezte magát, hogy Frida felbukkant.

Frida megkövülten állt ott, még mindig a kezében tartotta az elemózsias kosarat, miközben Helena Rubinstein kezét nyújtott neki.

– Maga biztosan Frida Rivera. Egy barátom mesélte, hogy nemrég vett öntől néhány képet.

Frida bólintott. A nő biztosan Edward G. Robinson-ra, a színészre gondolt, aki pár héttel korábban két képet vásárolt tőle. Négyszáz dollárt fizetett értük, egy kisebb vagyont; ez volt az első eset, hogy valaki képet vett tőle. Ha Rubinstein tudott erről, akkor biztosan meg akarja nézni a munkáit. Melyiket mutassa meg neki?! A legtöbb festménye Coyoacánban van. A fenébe is, ez az egész készületlenül érte, miért nem figyelmeztette Diego? Miközben ezen gondolkodott, Diego kivette a kezéből a kosarat, és felemelte a kendőt.

– Frida, tortilla? – kiáltotta lelkesen. Átölelte. – Hm, micsoda illat! Helena, meg kell kóstolnia, az én Friduchám készíti a legjobb tortillát egész Mexikóban. És látja, milyen szépen feldíszíti? Ebben szerelem van.

Frida elborzadva nézett rá. Miket beszél ez?! Nem a főzőtudományát kellene dicsérnie. Ő festő, nem szakácsnő!

Tapintható volt, ahogy Helena Rubinstein elveszíti iránta az érdeklődését.

– De előtte még szeretném megmutatni önnek néhány új képemet – mondta hirtelen Diego, és a könyökénél fogva magával húzta a nőt a nagyszalathoz. – Már előkészítettem.

Frida bénultan állt. Most mit tegyen? A felismerés mélyen megrázta: Diego nemcsak eltitkolta előle a képvásárlási céllal érkező Helena Rubinstein jövetelét, hanem a szakácsnőjeként mutatta be, és egy szóval sem említette a képeit. Hogy tehette ezt?

Rubinstein még egyszer hozzá fordult.

– Talán majd máskor – mondta, és Frida kiolvashatta a szeméből a csodálatot.

Frida még mindig remegett a haragtól, ha az esetre gondolt. Visszament Coyoacánba, és új vásznat tett az állványra. Valahogy ki kellett engednie a gőzt, különben megőrül. Azóta a képpel foglalkozott. Újra és újra lejátszotta magában a találkozást, és tajtékzott a dühtől, Diegóra is, saját magára is mérges volt. A képébe kellett volna vágnia az átkozott tortillát!

– *Hijo de puta* – káromkodott ismét, és megint cigarettára gyújtott. Miért vette el tőle az esélyt, hogy ő is megmutathassa a képeit? És ráadásul egy ilyen fontos gyűjtőnek?

Szünetet tartott, majd hirtelen a homlokára csapott. Hát persze! Az egész André Breton látogatásával függ össze! A francia művész és szürrealista gondolkodó áprilistól júliusig a feleségével, Jacqueline-nal együtt a házukban lakott, és nem sokkal az érkezésük előtt Frida elmesélte Diegónak, hogy ki akarja használni a lehető-

séget, hogy saját magát és a képeit végre a megfelelő fényben láttassa.

– Itt az idő, hogy a világ megismerje a képeimet – magyarázta neki. Breton lelkesen fogadta, hogy Frida olvasta az ő szürrealizmusról szóló írásait, és sok izgalmas vitát folytatott vele és Jacqueline-nal. Ráadásul mintegy véletlenül az egész házat telerakta a saját képeivel, mire André azonnal a mexikói szürrealista stílus ikonjának nevezte ki Fridát. Habár Frida vehemensen ellenkezett, mert a szürrealizmus a valóságon túli festészetet jelentette, az ő képei azonban az életet képezték le, az ő saját valóságát. André egyszerűen félresöpörte a kifogást. A férfi csodálata a képei iránt kicsit túlzottnak tűnt, de mégis csak ez volt a helyzet, és amikor az elutazása előtti éjjel felvetette, hogy rendez belőlük egy kiállítást a párizsi galériájában, biztosítva róla, hogy annak óriási sikere lesz, akkor Frida úgy érezte, a legmerészebb álmai valósulnak meg. A gondolat, hogy a képei, amelyeket még soha sehol sem mutattak be, az európai művészet fővárosában egy egész kiállítást kapnak, egészen felvillanyozta. Talán ez jelentheti számára az áttörést.

Breton javaslata, anélkül hogy a férfi tudatában lett volna, megmutatta neki a kiutat, amelyet már régóta keresett. Frida már tíz éve volt Diego felesége, de érezte, hogy a férje eltávolodott tőle. Nem csak a számtalan szeretője miatt – azokhoz időközben hozzászokott. Nem: azt érezte, hogy Diego mellett egyre jobban eltűnik. Ahhoz, hogy ennek a hatalmas zseninek az oldalán maradhasson, szüksége volt valami sajátjára, és ez csak a mű-

vészete lehetett. Annak idején a művészet által találtak egymásra – mi történt, hogy Diego továbbhaladt ezen az úton, ő pedig megrekedt?

Terveket szőtt Andréval és Jacqueline-nal a párizsi úttal kapcsolatban, és amióta elmentek, teljes buzgalommal dolgozott az új képein. Diego feltűnően visszahúzódozó volt. Talán úgy érezte, kizárták, és féltékeny volt Bretonra? Ezzel akart visszavágni? Hogy lehetett ilyen kicsinyes?! Egyébként mindig kész volt őt támogatni, ha a művészetről volt szó. De ha más férfiak is képbe kerültek, ez egy csapásra megváltozott. Előtört belőle a macsó, aki a vitathatatlan tulajdonosi jogait akár pisztollyal is megvédelmezi. Vagy csak addig élt a támogatása, amíg tudta, hogy Frida úgyis dilettáns marad? Valójában nem számolt vele, hogy sikere lesz? A dicséretével csak kedveskedni akart neki? Frida mérges horkantással nyomta el a cigarettát, és megint felvette az ecsetet. Folytatnia kell a festést. Nem szabad hagynia, hogy a Diego miatt érzett dühe gátolja az előrehaladásban.

– Nélküled is sikerülni fog, Békaképű Diego Rivera – mondta ki hangosan, csak úgy, magának. – Mostantól csak festő vagyok, te meg főzz csak magadnak, ha akarsz.

A gondolat megvigasztalta.

– Lejöhetsz már, megnyugodtam – kiáltotta Fulang-Changnak, aki még mindig a polcon kucorgott.

Frida megpróbált ismét a megkezdett képre koncentrálni. A golgotavirág kis részlet volt csupán. Fontosabb volt a szülei portréja, aztán a ruhája, amely úgy tűnt,

mintha szállna a levegőben; és ő maga, meztelenül, kötéssel a nyaka körül, amelyet egy szintén meztelen, azték maszkos férfi egyre szorosabbra húzott. Egy alacsony dombon egy csontváz ült.

Egy lépést hátrébb lépett, hogy egészében vegye szemügyre a képet. Közben belenyilallt a lábába a fájdalom.

– Hülye pata – szitkozódott. Hirtelen tudatára ébredt, hogy a baleset, amely derékba törte az életét, és az ebből eredő vetélések szintén a képhez tartoznak. Mert ezek élete meghatározó élményei.

A következő órákban elmerült a munkában, és közben megint rálelt a belső nyugalomra. Gyorsan festett, pár dolgot csak vázlatosan, hogy ne felejtse el. Jobb oldalra egy felhőkarcoló körvonalát, amely az Empire State Buildingre emlékeztetett. Két meztelen nőt az alsó sarokba, akik egy ágyon feküdtek. Újabb és újabb részletek kerültek a képre, nem kereste, honnan jönnek, egyszerűen helyet szorított nekik a vásznon. Gyors ecsetvonásokkal életre keltek előtte a vásznon. Precízen, értőn festett, semmi felülfestés, semmi túl nedves ecset.

Fulang-Chang megrángatta a szoknyáját, unatkozott, talán éhes is volt.

– Most nincs időm. Menj Amalához – mondta, és kikergette a majmot a műteremből, anélkül, hogy felnézett volna a munkájából.

Pár órával később kimerülten hátralépett, és megsemmisítette a festményt. Még messze nem volt készen, főleg a kapocs hiányzott, amely az egyes elemeket össze-

tartja. De a kép már most is hatalmas energiát sugárzott. Az alapkő a helyére került. Legszívesebben folytatta volna a festést, de a fájdalom a hátában azt mondta, mára elég.

Művész vagyok, gondolta boldogan. És nemsokára Párizsban fogok kiállítani. Ez minden, ami számít.

Ezzel a képpel valami új kezdődik. És Diego nem fogja megakadályozni, hogy ő, Frida festőként élje az életét.